

caràcter català sofrirà noves crisis posat en contacte ab les turbes sobrevingudes, amenaçantnos aleshores aquell decandiment moral y físich que conduceix a la perdua de la personalitat. Ja sabèm lo que'ns ha costat triomfar de l'embrutiment social y polítich en que'ls forasters havien enfonsat al nostre poble deixantlo a mercè d'agitadors sense consciencia. Tinguemho, donchs, en compte, y pensèm qu'es la puresa de les propries costums lo que fa les nacionalitats.

Aquest excés de braços qu'en les ciutats se nota'ns diu ben clar qu'es tota aquí la gent que tant manca al camp. Avuy en dia es molt penós treballar la terra, perque dels fruyts que donen els terroços poch ne gaudeixen els pobres. Y fugen del camp com qui fuig de l'esclavatge, y aquest els empresona encara més a ciutat, car may aquí's fruïeix ab tanta salut y tranquil·litat la vida.

Tots aquests cossos que's doblegaven sobre'l terroç, tots aquests braços que hi ensorraven l'aixada pera ferlo fecond, tots seràn posats al servey de la gran màquina de la industria; tots aquests homes forts, plens de vida, seràn engolits pels tallers y les fàbriques, ahont aniràn perdent la salut que tenen. És, donchs, l'excés de treball ciutadà lo que ocasiona aquest gros desequilibri entre la industria y els productes naturals de la terra. Mentres la terra que'ns ho dona tot resta abandonada, poblantse d'herbes selvatges, a ciutat els homes famolenchs se prenen ab odi el pa'ls uns dels altres. Y això succehirà fins el dia en que l'home que conrea un troç de terra que li abasti pera viure, pugui dirsen amo. Y aleshores seràn abandonades les ciutats, avuy tan invadides.

El desequilibri de la societat es tan gran com el que's nota entre la industria y el comerç d'una banda, y l'agricultura de l'altra. Els pobles han de comptar quiscùn ab si meteix, y viure dels naturals medis ab que compten, cercant, com diu Kropotkine, la manera de combinar l'agricultura ab la manufactura, el treball del camp ab la industria *descentralisada*; y això suposaria la obligació d'haver proporcionat a tots els homes una educació cabal que per si sola, «ensenyant ciencia y ofici desde la joventut, dotés a la societat de les dònnes y dels homes que verament li fossin necessaris».

Crech jo qu'es aquesta la manera de resoldre les crisis que actualment aclaparen als pobles. No's mata tant la miseria fent ciutats com portant als pobres al camp a sembrar llevors pera que la terra dongui fruyts esplendorosos. Hauria d'ésser obligació de tot individu el combinar els coneixements científichs ab els pràctichs, treballant la terra y treballant en alguna art. Tots els qu'estimèm la vida hem de voler que's fomenti la del camp; hem de procurar que al camp no hi hagi pobres, sinó gent ben acomodada y senzilla, emperò no tant que's deixi enlluernar pel brill de les ciutats.

L'abandó de tantes y tantes masies ¿no'ns la mostra ben clara la ruina del caràcter català, de les sanes costums que un temps ens feren grans y amos de nosaltres meteixos?

Que's faci la reforma de Barcelona. Ella es ben convenient. Però no deü oblidarse que si s'enderroquen caus tenebrosos ahont tantes families hi han mort corsecades, puig ni a ple dia hi entra la llum, no per això hi guanyaràn gran cosa'ls humils. Ells hauràn d'hostatjarse sempre allà hont no vulguin viure'ls altres.

No's fan fortes ni riques les nacions per les ciutats, sinó pels camps coberts d'espigues; no per aqueix espès teixit de xemeneyes qu'embruten l'atmósfera, sinó pel teixit de frondoses arbredes, a qual ombra poden acullirshi tots els homes deslliurats de l'esclavatge de les falses civilisacions.

GABRIEL VINYAS

PÀGINES FESTIVES

PRENENT LES AYGÜES

Hi ha un ditxo castellà que diu: *No hay mal que por bien no venga*, qu'es aplicable en infinitat d'ocasions.

En la qüestió d'anar a pendre aygües hi ha persona que consideraria una verdadera desgracia'l trobarse completament bé de salut, puig se veuria privada d'anar a donarse la gran vida en un balneari durant els mesos d'estiu.

No ve poch rebé'l tenir un xich de dispepsia, o un poquet de dolor reumàtic, o quan altra no, un parell de grans de sorra a la bufeta! Això li permet a un el passarse una

temporadeta respirant bons ayres y fent el gandul.

Y encara'ls amichs y coneguts vos planyen, dihent a cada pas: «Pobre don Fulano, està molt delicat; ha tingut d'anar a Caldes, o a Sant Hilari, o a La Garriga a pendre les aygües.»

Aquí a Caldes hi ve cada any un rentista del Camp d'en Grassot, que si li prohibessin el fer cada any aquesta escapatoria, crech que cauria malalt de debò.

Aquest any, un dia va trobar el seu metge a la Rambla:

—Don Desideri, ¿sab que'l trobo molt mllorat?

—Si, efectivament, paheixo molt millor que avans, ja fa temps que no he tingut la llengua blanca y'm sento més fort, però l'anar al Vichy Català, senyor doctor, no ho puch deixar. Me sembla que si no hi anés ja hi tornariem a ésser. No's cregui, que no estich del tot bé. L'altre dia per sopar vaig menjar caragols a la patarrellada ab alioli, y com que'm van donar molta sed, me vaig fer un fart d'aygua avans de ficarme al llit. Fillets de Deu y quin rebombori fins al mati següent! Calculi que vaig arribar a espatllar la balda del balcó de la galeria de tant obrir-lo y tancar-lo.

—Lo que vostè va fer, don Desideri, fou una gran imprudencia. Menjar caragols a la nit, y per torna ab alioli!

—Permetim, estimat senyor doctor, qu'en aquest punt no estigui d'acort ab vostè. Els caragols són un plat pel que hi tinch un deliri; són bons pera'l sistema respiratori, refocen els nirvis, descarreguen el cervell, y el seu gust es exquisit. Els caragols són les ostres dels pagesos, y com que les viandes de pagès són molt més sanitoses que les de ciutat, pot ben afirmarse qu'es més higiènich el crosirse un plataç de banyoles, bovers o mongetes a la vinagreta, que una dotzena d'ostres d'Arcachón o Marennes.

—¿Y l'alioli, sant cristià?

—Era de tota confiança, fet a casa: alls y oli purs.

—Bé, però les dues coses plegades, a la nit, y en acabat beure aygua...

—Aygua de Moncada, la millor que's beu a Barcelona. Tot lo que va entrar al meu cos era perfectament digerible; lo que hi ha es

que ja fa massa temps que no he anat a Caldes, y aviat el ventrell tornarà a fer de les seves si no arreglo prompte la maleta y toco pipa de Barcelona.

—Si vostè coneix que Caldes li proba...

—Oh, moltíssim! Si vegés els pollastres que s'hi crien per allà!...

Don Desideri's dirigi cap a casa, y al arribarhi, avans de treures el barret, va dir a la seva dòna:

—Mira, Salustiana, arregla desseguida'l bagul, pera marxar a Caldes de Malavella demà sens falta. He trobat al doctor Sangoñera, li he contat lo dels caragols de l'altra nit y m'ha encarregat que vagi com més aviat millor al Vichy Català. Ab les vehines de la escala fes com cada any: digalshi que anèm a Vichy, però sense afegir si es català o francès. Aixi's creuen que anèm a l'estranger y ens respecten més durant l'hivern.—

Y don Desideri fa córrer per tot el barri que marxa al Vichy francès, quan en realitat no arriba sinó a mitj camí... de la frontera.

Lo que resulta divertit pels tipos com don Desideri, que van més aviat a *pendre vins* que no pas *aygües*, es l'anar a raure en un balneari ahont hi hagi sempre verdaders malalts.

Figúrinse que, si un té'l caràcter comunicatiu y's fa amich ab el seus companys d'hostatge, té de conformarse moltes vegades a sortir a passeig ab un senyor que sofreix un reuma endimoniat que l'obliga a caminar ab crosses, tenint d'aturarse a cada pas y veientse precisat a anar a pendre'l sol al mes d'agost.

Però lo més aburrit per aquests *soi-disant* malalts es l'hora dels àpats. Al tocar la campana d'avis ja se sab, tot són recados per l'estil al cambrer:

—El senyor del número 18 no baixará a dinar. Ha passat la nit treyent el fetge per la boca. Avisi a la cuyna que li preparin una sopa de such d'escarola.—

O bé:

—Cuyti, faci el favor de l'aygua-naf, que a la senyora del 24 li ha agafat una basca!—

Després d'aquests aperitius un hom se senta a la taula, tenint per vehins a una senyora que va tota embolicada ab un mocador gran, a un senyor que pateix del fetge y